

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شایستگی

ترمه بافی با دست (انگشت بافی)

گروه شغلی

صنایع دستی (بافت)

کد ملی آموزش شایستگی

۷	۳	۱	۸	۲	۰	۷	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۱
ISCO-08				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی		نسخه	

تاریخ تدوین استاندارد: ۹۹/۵/۲۰

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب استاندارد : دفتر پژوهش، طرح و برنامه ریزی درسی

کد ملی شناسایی آموزش شایستگی : ۷۳۱۸۲۰۷۵۰۰۰۰۰۰۴۱

اعضاء کارگروه برنامه ریزی درسی : صنایع دستی (بافت)					
ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تخصصی	شغل و سمت	سابقه کار
۱	الهام معصومی	کارشناسی ارشد	نقاشی	مربی سازمان	۱۸ سال
۲	حسین حسینی	دیپلم	تجربی	ترمه بافی	۵۰ سال
۳	راضیه یعقوبی	کارشناسی	کامپیوتر	طراح ترمه	۱۸ سال
۴	فاطمه حسنی	دیپلم	ریاضی	طراح ترمه	۱۸ سال
۵	فاطمه شریفزاده	دیپلم	تجربی	ترمه بافی	۱۸ سال
۶	ابوالفضل سلطانی	دیپلم	انسانی	ترمه بافی	۲۵ سال
۷	مجتبی سلطانی	دیپلم	انسانی	ترمه بافی	۲۰ سال
۸	محمودسلطانی	دیپلم	انسانی	ترمه بافی	۱۵ سال
۹	منا منتظری	کارشناسی ارشد	مرمت اشیاء فرهنگی و تاریخی	دبیر کارگروه برنامه ریزی درسی صنایع دستی (بافت)	۱۳ سال

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است.

آدرس: دفتر پژوهش، طرح و برنامه ریزی درسی
تهران، خیابان آزادی، نبش خیابان خوش جنوبی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
دورنگار ۶۶۵۸۳۶۵۸
تلفن ۶۶۵۸۳۶۲۸
آدرس الکترونیکی: rpc@irantvto.ir

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی‌ها و توانمندی‌های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه‌ای نیز گفته می‌شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل.

نام یک شغل :

به مجموعه‌ای از وظایف و توانمندی‌های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می‌رود اطلاق می‌شود.

شرح شغل :

بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل.

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی.

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود.

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می‌آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی‌گردد.)

ارزشیابی :

فرآیند جمع‌آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر، که شامل سه بخش عملی، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود.

صلاحیت حرفه‌ای مربیان :

حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود.

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد.

دانش :

حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می‌تواند شامل علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست شناسی)، تکنولوژی و زبان فنی باشد.

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی. معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود.

نگرش :

مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیر فنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد.

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود.

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شایستگی:	
ترمه بافی با دست (انگشت بافی)	
شرح استاندارد آموزش شایستگی :	
<p>ترمه بافی با دست (انگشت بافی) یکی از شایستگی های مربوط به صنایع دستی (بافت) است که شامل کارهای آماده سازی مواد اولیه و دستگاه ترمه بافی ، چله دوانی ترمه، تنظیم دستگاه ترمه بافی براساس نقشه (نقشه بندی) ، بافت ترمه دستباف ، بسته بندی ،بازاریابی و فروش محصولات می باشد . در ضمن این شایستگی با مشاغل دارایی باف، شعر باف و چادر شب باف در ارتباط است.</p>	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
<p>حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره اول متوسطه (پایان دوره راهنمایی) حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل جسمی و ذهنی مهارت های پیش نیاز : ندارد</p>	
طول دوره آموزش :	
طول دوره آموزش	: ۱۲۰ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۱۲ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۱۰۸ ساعت
- زمان کارورزی	: - ساعت
- زمان پروژه	: - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)	
- کتبی :	۲۵%
- عملی :	۶۵%
- اخلاق حرفه ای :	۱۰%
صلاحیت های حرفه ای مربیان :	
<p>-فوق دیپلم صنایع دستی با ۲سال سابقه کار مرتبط -دیپلم با ۴سال سابقه کار مرتبط</p>	

- تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

ترمه بافی نوعی پارچه تزئینی الوان و گران بها با تاروپودی از نخ ابریشم ، پشم و طرح های بسیار متنوع انواع بسته ، گل شاه عباسی ، شاخ گوزنی و غیره که به رنگهای عنابی ، قرمز ، سبز و فیروزه ای با استفاده از دستگاه های سنتی دووردی و چهاروردی و تکنیک های بافت بر طبق نقشه بافت تولید می شود .

- اصطلاح انگلیسی استاندارد (اصطلاحات مشابه جهانی) :

-Cashmere weaving by hand

-مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :

-دارایی باف

-شعبه بافی

-چادر شب باف

- جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :

الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع .....

ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع .....

ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع .....

د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شایستگی

- کارها

ردیف	عناوین	ساعت آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱	آماده سازی مواد اولیه و دستگاه ترمه بافی	۲	۱۲	۱۴
۲	چله دوانی ترمه	۲	۲۴	۲۶
۳	طراحی و رنگ آمیزی نقشه	۲	۱۸	۲۰
۴	تنظیم دستگاه ترمه بافی براساس نقشه (نقشه بندی)	۲	۲۴	۲۶
۵	بافت ترمه دستباف	۲	۲۶	۲۸
۶	بسته بندی ، بازاریابی و فروش محصولات	۲	۴	۶
	جمع ساعات	۱۲	۱۰۸	۱۲۰

	زمان آموزش			عنوان : آماده سازی مواد اولیه و دستگاه ترمه بافی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۴	۱۲	۲	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
نخ ابریشمی و پشمی ماسوره ماکو دستگاه ماسوره پیچ روپوش دستگاه سنتی ترمه بافی	دانش :			
	-انواع الیاف طبیعی (ابریشم و پشم) و خواص آن			
	-انواع نخ (پلی استر، ابریشم مصنوعی و مرسریزه) و ویژگیهای آن			
	-نحوه ماسوره پیچی و قراردادن در ماکو			
	-اجزای تشکیل دهنده دستگاه ترمه (گرت، شانه، گوشواره، دفتین، نورت، وزن و منجنیق)			
	مهارت :			
	-آماده سازی الیاف طبیعی (پشم و ابریشم)			
	-انتخاب نخ متناسب با ضخامت، طرح و بافت			
	-ماسوره پیچی و قرار دادن ماسوره در ماکو			
	-آماده سازی دستگاه ترمه بافی			
	نگرش:			
	-رعایت اخلاق حرفه ای			
	-صرفه جویی در مواد مصرفی، انرژی و زمان			
	ایمنی و بهداشت :			
- استفاده از وسایل حفاظت فردی (ماسک و روپوش)				
-رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار				
-رعایت اصول ارگونومی هنگام کار				
توجهات زیست محیطی :				
-تفکیک مناسب پسماند ها و دفع صحیح آن				

	زمان آموزش			عنوان : چله دوانی ترمه
	جمع	عملی	نظری	
	۲۶	۲۴	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
نخ پشمی				دانش :
نخ مرسریزه				-روش محاسبه تراکم پارچه ترمه
موم				-روش محاسبه تعداد تارها براساس تراکم پارچه ترمه
چوب موم مال				-روش چله دوانی ترمه دستباف
غلتک				-روش انتقال چله بر روی دستگاه
شانه				-روش آماده سازی موم
منجینق				-روش موم مالی کردن چله
دستگاه سنتی ترمه بافی				مهارت
متر				-محاسبه تراکم پارچه ترمه
قیچی				-محاسبه تعداد تارها براساس تراکم پارچه ترمه
کاتر				-چله دوانی براساس تعداد تارها به طریق چله پیچی
				-انتقال چله به دستگاه ترمه بافی
				-موم مالی کردن چله
	نگرش:			
	-رعایت اخلاق حرفه ای			
	-صرفه جویی در مواد مصرفی ،انرژی و زمان			
	ایمنی و بهداشت :			
	- استفاده از وسایل حفاظت فردی (ماسک و روپوش)			
	-رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار			
	-رعایت اصول ارگونومی هنگام کار			
	توجهات زیست محیطی :			
	-تفکیک مناسب پسماند ها و دفع صحیح آن			

	زمان آموزش			عنوان : طراحی و رنگ آمیزی نقشه
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۱۸	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
کاغذ شطرنجی رنگ گواش قلم مو پالت آبرنگ				دانش :
				-انواع طرح های ترمه (بته جقه ، بته کشمیری ، گل شاه عباسی، گل اقا قیا ، نیلوفر و مهرنگار)
				-روش انتقال طرح بر روی کاغذ شطرنجی
				-نحوه رنگ آمیزی طرح متناسب با رنگ زمینه
				مهارت
				-انتخاب طرح متناسب با نوع کار
				-انتقال طرح بر روی کاغذ شطرنجی
				-رنگ آمیزی طرح متناسب با رنگ زمینه
				نگرش:
				-رعایت اخلاق حرفه ای
				-صرفه جویی در مواد مصرفی ، انرژی و زمان
				ایمنی و بهداشت :
				- استفاده از وسایل حفاظت فردی (ماسک روپوش)
			-رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار	
			-رعایت اصول ارگونومی هنگام کار	
			توجهات زیست محیطی :	
			-تفکیک مناسب پسماند ها و دفع صحیح آن	

	زمان آموزش			عنوان : تنظیم دستگاه ترمه بافی براساس نقشه (نقشه بندی)
	جمع	عملی	نظری	
	۲۶	۲۴	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
کارت دستگاه سنتی ترمه بافی دفتین نخ ابریشمی و پشمی کاتر متر قیچی	دانش :			
	-روش انتقال طرح بر روی کارت			
	-مفهوم گوشواره و روش کار با آن			
	-روش پیاده کردن طرح روی دستگاه ترمه بافی بوسیله گوشواره			
	مهارت :			
	-انتقال نقشه های آماده شده روی کارت			
	-انتخاب رنگ مناسب جهت ایجاد نقش			
	-شماره گذاری رنگها			
	-مشخص کردن تعداد گوشواره های هر طرح			
	-پیاده کردن طرح روی دستگاه ترمه بافی به وسیله گوشواره			
	نگرش:			
	-رعایت اخلاق حرفه ای			
	-صرفه جویی در مواد مصرفی ، انرژی و زمان			
	ایمنی و بهداشت :			
- استفاده از وسایل حفاظت فردی (ماسک و روپوش)				
-رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار				
-رعایت اصول ارگونومی هنگام کار				
توجهات زیست محیطی :				
-تفکیک مناسب پسماند ها و دفع صحیح آن				

	زمان آموزش			عنوان : بافت ترمه دست بافت
	جمع	عملی	نظری	
	۲۸	۲۶	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
ماسوره پیچ				دانش :
ماسوره				- نحوه کار گوشواره کش حین بافت
ماکو				- روش بافت ترمه
نخ ابریشم و پنبه				- نحوه برش پارچه ترمه
دستگاه سنتی ترمه بافی				- نحوه دوخت آستری اضافه کردن تزئینات
دفتین				مهارت :
فیچی				- ایجاد نقش بوسیله گوشواره کش در حین بافت
کاتر				- بافت پارچه ترمه
متر				- برش پارچه ترمه
آستری				- دوخت آستری اضافه کردن تزئینات
نوار مغزی دوزی				نگرش:
				- رعایت اخلاق حرفه ای
				- صرفه جویی در مواد مصرفی ، انرژی و زمان
				ایمنی و بهداشت :
				- استفاده از وسایل حفاظت فردی (ماسک و روپوش)
				- رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار
				- رعایت اصول ارگونومی هنگام کار
				توجهات زیست محیطی :
				- تفکیک مناسب پسماند ها و دفع صحیح آن

	زمان آموزش			عنوان : بسته بندی ، بازاریابی و فروش محصولات
	جمع	عملی	نظری	
	۶	۴	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
بروشور جعبه های مقوایی در ابعاد مختلف				دانش :
				- مفهوم مدیریت کارگاهی
				- مفهوم تبلیغات
				- مفهوم بسته بندی
				- ویژگی های ارتباط مردمی و اجتماعی (نمایشگاه و فرصت شغلی)
				مهارت :
				- ایجاد انگیزه برای مشتری
				- بکارگیری روش های تبلیغاتی
				- بسته بندی کالا و محصولات
				- برنامه ریزی جهت شرکت در نمایشگاه ها
				- بازاریابی و فروش محصولات
				نگرش:
				- رعایت اخلاق حرفه ای
				- صرفه جویی در مواد مصرفی ، انرژی و زمان
				ایمنی و بهداشت :
			- استفاده از وسایل حفاظت فردی (ماسک و روپوش)	
			- رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار	
			- رعایت اصول ارگونومی هنگام کار	
			توجهات زیست محیطی :	
			- تفکیک مناسب پسماند ها و دفع صحیح آن	

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	دستگاه ماسوره پیچی	چوبی یا فلزی	۱ دستگاه	
۲	ماسوره	کوچک و بزرگ	از هر کدام ۱۰ عدد	
۳	ماکو	چوبی	۴ عدد	
۴	دفتین	فلزی	۲ عدد	
۵	موم مال	چوبی	۲ عدد	
۷	غلتنک	چوبی یا فلزی	۵ عدد	
۸	شانه	چوبی یا فلزی	۵ عدد	
۹	منجنیق	چوبی یا فلزی	۵ عدد	
۱۰	دستگاه سنتی ترمه بافی	چوبی یا فلزی (ویژه ترمه بافی)	۲ دستگاه	
۱۱	صندلی مربی	چرخ دار و گردان	۱ عدد	
۱۲	رایانه	باتمام متعلقات	۱ دستگاه	
۱۳	میز مربی	چوب یا فلزی	۱ عدد	
۱۴	صندلی کارآموز	متحرک با ارتفاع قابل تغییر	۱۵ عدد	
۱۵	میز رایانه	متناسب با رایانه	۱ عدد	
۱۶	میز کارآموز	۶۰*۱۲۰Cm	۸ عدد	
۱۷	تخته وایت برد	۷۰*۱۰۰Cm	۱ عدد	
۱۸	جعبه کمک های اولیه	سری کامل تجهیزات	۱ جعبه	
۱۹	کپسول آتش نشانی	پودر خشک- ۶ کیلویی	۱ دستگاه	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	کارت	طلق و مقوای ماکت	از هر کدام ۲متر	
۲	متر	پارچه ای یا پلاستیکی	۲ عدد	
۳	قیچی	کوچک و متوسط	از هر کدام ۵ عدد	
۴	کاتر	معمولی	۵ عدد	
۵	اسپری آب	معمولی	۲ عدد	
۶	پالت	تخم مرغی	۱۵ عدد	
۷	قلم مو	گرد و تخت در شماره های مختلف	از هر کدام ۱۵ عدد	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.

- برگه استاندارد مواد مصرفی

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	نخ	ابریشم، پنبه و مرسریزه	از هر کدام ۵ کیلوگرم	
۲	مداد	HB	۱۵ عدد	
۳	موم	زنبور عسل	۱ کیلوگرم	
۴	کاغذ شطرنجی	A4 و A3	از هر کدام ۵۰ برگ	
۵	رنگ گواش	۱۲ رنگ	۱۵ بسته	
۶	آبرنگ	۱۲ رنگ	۱۵ بسته	
۷	آستری	ساتن	۲۰متر	
۸	نوار مغزی دوزی	ابریشمی باریک	۴۰متر	
۹	ماژیک	وایت برد	۳ عدد	
۱۰	تخته پاک کن	وایت برد	۱ عدد	
۱۱	روپوش	نخی	۱ دست	
۱۲	بروشور	دولتی	۱۵ عدد	
۱۳	ماسک	بهداشتی	۱۵ عدد	
۱۴	جعبه مقوایی	در ابعاد مختلف	از هر کدام ۱ عدد	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود.